

II

*(Meddelanden)*MEDDELANDEN FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER, BYRÅER
OCH ORGAN

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

**Riktlinjer i enlighet med artikel 33a.3 i direktivet om audiovisuella medietjänster vad gäller
innehållet i medlemsstaternas rapporter om åtgärder för att främja och utveckla mediekompetens**

(2023/C 66/02)

I. INLEDNING

Mediekunniga människor kan göra väl underbyggda val, förstå vad slags innehåll och tjänster det handlar om och dra nytta av alla de möjligheter som olika typer av kommunikationsteknik erbjuder. De kan skydda sig och sina familjer bättre mot skadligt eller olagligt innehåll. Mediekompetens kan också vara ett värdefullt verktyg för att bekämpa spridningen av desinformation genom att göra det möjligt för användarna att göra en kritisk bedömning av informationskällan och på så sätt upptäcka falskt eller vilseledande innehåll, i enlighet med kommissionens vägledning vad gäller att stärka uppförandekoden om desinformation⁽¹⁾. Mediekompetens ger alltså människor möjlighet att delta i en öppnare och mer välinformerad demokratisk diskussion.

Mediekompetensens avgörande betydelse, och det faktum att den behöver stärkas, har konstaterats i EU:s handlingsplan för demokrati⁽²⁾ och handlingsplanen för medier och den audiovisuella sektorn⁽³⁾. Förbättrade digitala färdigheter och kompetenser för den digitala omställningen, inbegripet digitala kunskaper och mediekompetens, är en av de strategiska prioriteringarna i handlingsplanen för digital utbildning⁽⁴⁾.

I skäl 59 i direktiv (EU) 2018/1808 konstateras att "Medie- och informationskunnighet handlar om kunskaper, färdigheter och förståelse som människor behöver för att kunna använda medier på ett ändamålsenligt och säkert sätt. Människor behöver god medie- och informationskunnighet för att kunna ta del av information och använda, kritiskt bedöma och skapa medieinnehåll på ett ansvarsfullt och säkert sätt.

Medie- och informationskunnighet bör inte bara begränsas till kunskaper om verktyg och teknik, utan syfta till att förse människor med det kritiska tänkande de behöver för att använda sitt omdöme, analysera en komplex verklighet och skilja mellan åsikt och fakta. Det är därför nödvändigt att såväl leverantörer av medietjänster som leverantörer av videodelningsplattformar, i samarbete med alla relevanta aktörer, främjar utvecklingen av medie- och informationskunnighet överallt i samhället, för människor i alla åldrar och för alla medier, och att utvecklingen på detta område följs noga."

⁽¹⁾ COM(2021) 262 final.

⁽²⁾ Meddelande från kommissionen: *EU:s handlingsplan för demokrati*, COM(2020) 790 final.

⁽³⁾ Meddelande från kommissionen: *Europas medier i det digitala decenniet: En handlingsplan för att stödja återhämtning och omvandling*, COM(2020) 784 final.

⁽⁴⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Handlingsplan för digital utbildning 2021–2027: Ställa om utbildningen till den digitala tidsåldern*, COM(2020) 624 final.

I direktivet om audiovisuella medietjänster ⁽⁷⁾ (artikel 33a.1) fastställs nya skyldigheter för medlemsstaterna att främja och vidta åtgärder för att utveckla mediekompetens,

Enligt artikel 33a.2 i direktivet måste medlemsstaterna "senast den 19 december 2022 och därefter vart tredje år" rapportera till kommissionen om genomförandet av denna skyldighet.

Enligt artikel 33a.3 ska kommissionen "efter samråd med kontaktkommittén, utfärda riktlinjer om vad som omfattas av sådana rapporter."

I artikel 28b i direktivet fastställs, i samband med skyddet av användare mot olagligt och skadligt innehåll, skyldigheter för videodelningsplattformar när det gäller medie- och informationskunnighet. Enligt artikel 28b.3 j ska medlemsstaterna säkerställa att alla leverantörer av videodelningsplattformar som lyder under deras jurisdiktion ser till att det finns ändamålsenliga åtgärder och verktyg för medie- och informationskunnighet och öka användarnas medvetenhet om dessa åtgärder och verktyg.

Enligt artikel 28b.5 ska medlemsstaterna införa de mekanismer som är nödvändiga för att bedöma om de åtgärder som vidtas av leverantörer av videodelningsplattformar är lämpliga och de ska anförtro bedömningen av dessa åtgärder åt de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen.

I enlighet med skäl 5 i direktiv (EU) 2018/1808 bör en social medietjänst omfattas av dessa skyldigheter om tillhandahållandet av program och användargenererade videor kan anses utgöra en väsentlig funktion i tjänsten. Tillhandahållandet av program och användargenererade videor kan anses utgöra en väsentlig funktion i en social medietjänst om det audiovisuella innehållet inte endast är en underordnad eller mindre del av verksamheten ⁽⁸⁾.

I artikel 30b.3 b i direktivet anges att den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (Erga) ska utbyta "erfarenheter och bästa praxis avseende tillämpningen av regelverket för audiovisuella medietjänster, inbegripet om tillgänglighet och medie- och informationskunnighet".

Ett annat forum för utbyte av bästa praxis om åtgärder avseende medie- och informationskunnighet och utforskande av synergier är kommissionens expertgrupp för mediekompetens ⁽⁷⁾. Kommissionens expertgrupp för hantering av desinformation och främjande av digital kompetens genom utbildning ⁽⁸⁾ har också varit ett viktigt forum för diskussioner om effektiva europeiska initiativ på utbildningsområdet.

I enlighet med artikel 33a.3 i direktivet anger dessa riktlinjer vad som ska ingå i medlemsstaternas rapporter om åtgärder för att främja och utveckla mediekompetens. För att komplettera de allmänna mål som fastställs i direktivet syftar riktlinjerna också till att hjälpa medlemsstaterna utbyta bästa praxis när det gäller mediekompetens. I samband med utfärdandet av riktlinjerna har kommissionen rådfrågat kontaktkommittén, i enlighet med artikel 33a.3 i direktivet.

Riktlinjerna är inte bindande. I den utsträckning dessa riktlinjer kan utgöra en tolkning av direktivet påverkar kommissionens ståndpunkt inga eventuella tolkningar från EU-domstolen.

⁽⁷⁾ I dessa riktlinjer ska hänvisningar till direktivet om audiovisuella videotjänster förstås som hänvisningar till direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1), i dess ändrade lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 av den 14 november 2018 (EUT L 303, 28.11.2018, s. 69). Direktivet kan läsas här: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L1808&from=SK>

⁽⁸⁾ Se även meddelande från kommissionen – *Riktlinjer om den praktiska tillämpningen av kriteriet om väsentlig funktion i definitionen av "videodelningsplattformstjänst" i direktivet om audiovisuella medietjänster* (EUT C 223, 7.7.2020, s. 3).

⁽⁷⁾ Expertgruppen för mediekompetens sammanträder två gånger om året och erbjuder ett interaktivt forum för diskussioner mellan medlemsstaternas företrädare, med deltagande av inbjudna mediekompetensexperter från Europa och resten av världen. Se <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2541&lang=sv>

⁽⁸⁾ Expertgruppen bidrog till handlingsplanen för digital utbildning genom att offentliggöra en slutrapport från sitt arbete. Den innehöll en översikt över god praxis och rekommendationer och vägledning för lärare och utbildare om hur man kan arbeta mot desinformation och främja digital kompetens genom utbildning. Se här: <https://education.ec.europa.eu/sv/focus-topics/digital-education/action-plan/action-7>

II. RAPPORTERINGSPERIOD OCH BERÖRDA MARKNADSÅKTÖRER

1. Rapporteringsperiod

Enligt artikel 2 i direktiv (EU) 2018/1808 skulle medlemsstaterna införliva direktivet senast den 19 september 2020. Därför bör medlemsstaternas första rapporter omfatta perioden september 2020–oktober 2022⁽⁹⁾. Rapporterna därefter bör omfatta treårsperioder som avslutas oktober månad i sista året av respektive treårsperiod.

2. Berörda marknadsåktörer

I enlighet med artiklarna 33a.1 och 28b.3 i direktivet om audiovisuella medietjänster bör medlemsstaternas rapporter omfatta åtminstone de åtgärder för mediekompetens som rör audiovisuella medietjänster och videodelningsplattformar enligt definitionen i direktivet.

III. RAPPORTERNAS STRUKTUR

1. Allmän översikt

Rapporterna bör ha fem avsnitt (a–e, se nedan). De första två avsnitten (a–b) bör omfatta minst den information som där efterfrågas. I det tredje, fjärde och femte avsnittet (c, d och e) ska de relevanta åtgärder som där efterfrågas beskrivas efter bästa förmåga. Medlemsstaterna har också möjlighet att ta med eventuell ytterligare information som de anser relevant för rapporten.

Varje avsnitt i rapporterna ska innehålla en förteckning och – om möjligt – en kortfattad beskrivning av åtgärder, arrangemang, verksamheter och utveckling. Den kortfattade beskrivningen kan omfatta de viktigaste aspekterna, såsom mål, målgrupp och/eller demografi, genomförandemetoder och eventuella resultat som finns tillgängliga. I möjligaste mån bör rapporterna också omfatta hänvisningar till informationskällor, t.ex. relevanta webbplatser, även om de endast finns på nationella språk.

2. Rapporternas delar

a. Rättsliga och/eller politiska åtgärder

Medlemsstaterna bör rapportera om lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder av rättslig art som de har infört och, om relevant, om sådana som planeras för att främja och utveckla mediekompetens. De bör i synnerhet rapportera om rättsliga bestämmelser som är tillämpliga på audiovisuella medietjänster och leverantörer av videodelningsplattformar, enligt definitionen i direktivet, även när sådana regler ingår i en bredare mediekompetensram som exempelvis täcker alla medietjänster och/eller alla informationssamhällestjänster.

I möjligaste mån bör medlemsstaterna också rapportera om bredare politiska åtgärder, såsom nationella och/eller regionala strategier och handlingsplaner för främjande och utveckling av mediekompetens.

I den mån som de tillämpliga rättsliga reglerna omfattar skyldigheter som innebär att leverantörer av audiovisuella medietjänster och leverantörer av videodelningsplattformar ska genomföra mediekompetensåtgärder bör medlemsstaterna i möjligaste mån rapportera om sådana åtgärder när det gäller leverantörer inom deras jurisdiktion. När det gäller videodelningsplattformar bör medlemsstaterna också rapportera om hur de bedömer ändamålsenligheten för de mediekompetensåtgärder som genomförs av leverantörer av videodelningsplattformar inom deras jurisdiktion, med beaktande av verktygslådan för mediekunnighet⁽¹⁰⁾.

b. Organisatoriska åtgärder

Medlemsstaterna bör rapportera om de organisatoriska åtgärder och arrangemang de infört för att främja genomförandet av direktivets skyldigheter avseende mediekompetens. Medlemsstaterna bör särskilt ange vilka myndigheter eller organ på nationell, regional och/eller lokal nivå, såsom tillämpligt, som har ansvaret för att främja och utveckla mediekompetensen och utöva tillsyn över förenligheten med eventuella skyldigheter som gäller för leverantörer av audiovisuella medietjänster

⁽⁹⁾ Medlemsstater som så önskar kan också hänvisa till åtgärder eller verksamheter utanför denna rapporteringsperiod.

⁽¹⁰⁾ <https://erga-online.eu/wp-content/uploads/2021/12/ERGA-AG3-2021-Report-on-Media-Literacy.pdf>

och videodelningsplattformar. De bör också ange vilka specifika uppgifter som har anförtrots dessa myndigheter eller organ. I detta sammanhang bör oberoende mediereglingsmyndigheters eventuella uppgifter på området mediekompetens anges.

I möjligaste mån bör rapporterna också innehålla information om strukturen eller strukturerna för samarbete mellan berörda parter och de olika berörda parter som samarbetar med medlemsstaternas myndigheter och organ när det gäller mediekompetensverksamhet.

c. *Offentlig finansiering och andra finansieringsarrangemang för mediekompetens*

Medlemsstaterna ska göra sitt bästa för att beskriva omfattningen av och tidsramarna för de offentliga medel som avsatts för främjande och utveckling av mediekompetens. Detta bör minst omfatta budgeten på nationell nivå. Rapporterna kan också omfatta en kortfattad beskrivning av de finansieringsinstrument som används för att finansiera mediekompetensverksamhet, inbegripet sådan som syftar till att locka till sig privat finansiering.

d. *Kontaktverksamhet och medvetandehöjande verksamhet, inbegripet läroplaner för mediekompetens*

Medlemsstaterna bör göra sitt bästa för att rapportera om den kontaktverksamhet eller medvetandehöjande verksamhet som de genomför för att främja och utveckla mediekompetensen i alla åldersgrupper inom ramen för formell utbildning och livslångt lärande. I möjligaste mån och om tillämpligt kan medlemsstaterna också hänvisa till sådan relevant kontaktverksamhet eller medvetandehöjande verksamhet som genomförs av marknadsaktörer, vetenskapliga organ eller icke-statliga organisationer. Det kan handla om mediekompetensveckor, kampanjer eller utbildningsverksamhet som riktas till särskilda demografiska grupper, såsom ungdomar.

Medlemsstaterna skulle i detta sammanhang kunna undersöka möjligheten att inrätta strukturerade sätt att kommunicera med de nationella naven inom ramen för det europeiska observatoriet för digitala medier (Edmo) ⁽¹⁾, som finansieras av Europeiska kommissionen. Målen för de nationella naven är i) att samarbeta med nationella mediermyndigheter om övervakningen av onlineplattformarnas policyer och ekosystemet för digitala medier, och ii) att anordna mediekompetensverksamhet ⁽²⁾.

Om möjligt kan medlemsstaterna också rapportera om sådana åtgärder för att främja och utveckla mediekompetensen som införts i läroplaner för formell utbildning på olika nivåer (grundskola, gymnasium, högre utbildning eller andra utbildningsnivåer) ⁽³⁾, antingen som ett separat ämne eller som ett ämnesöverskridande inslag. Detta kan också omfatta särskilda mediekompetensmoduler för lärare och utbildare, i synnerhet inom lärarnas grundutbildning eller fortbildning, i enlighet med Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 20 december 2006 om skyddet av minderåriga och människans värdighet och om rätten till genmäle med avseende på konkurrenskraften hos den europeiska industrin för audiovisuella tjänster och nätverksbaserade informationstjänster ⁽⁴⁾.

Rapporterna kan innehålla hänvisningar till relevanta mediekompetensresurser, såsom särskilda webbportaler, även om de endast finns tillgängliga på nationella språk.

⁽¹⁾ <https://edmo.eu/2021/05/26/national-edmo-hubs-announced/>

⁽²⁾ I dagsläget ingår 14 utvalda nav i Edmo-nätverket och de täcker samtliga 27 EU-medlemsstater samt Norge i EES.

⁽³⁾ Vid utvecklingen av läroplaner för mediekompetens kan medlemsstaterna också ta hänsyn till ramen för utveckling av digital kompetens bland medborgarna, som finns på <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomp/digital-competence-framework>, samt riktlinjerna till lärare och utbildare om hur man bekämpar desinformation och underlättar digital kompetens genom utbildning, som finns på <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a224c235-4843-11ed-92ed-01aa75ed71a1/language-en>

⁽⁴⁾ Rekommendationen om skyddet av minderåriga och människans värdighet och om rätten till genmäle med avseende på konkurrenskraften hos den europeiska industrin för audiovisuella tjänster och nätverksbaserade informationstjänster kan läsas här: EUR-Lex - 32006H0952 - SV- EUR-Lex (europa.eu)

e. *Utvärderingsåtgärder och utvärderingsmetoder*

Medlemsstater som använder eller skulle vilja vidta åtgärder för att bedöma verkningarna av regionala eller nationella medieinitiativ som främjar mediekompetens, inbegripet resultatindikatorer för att mäta verkningarna av deras åtgärder och metoder, uppmanas att i sina rapporter förteckna och beskriva dessa åtgärder och deras resultat ⁽¹⁵⁾.

IV. KOMMENTARER TILL FÖRFARANDET

Enligt artikel 30b.3 b i direktivet anges att Erga ska utbyta ”erfarenheter och bästa praxis avseende tillämpningen av regelverket för audiovisuella medietjänster, inbegripet om tillgänglighet och medie- och informationskunnighet”. Mot bakgrund av detta krav uppmanar kommissionen de nationella regleringsmyndigheterna att fortsätta att utbyta information och bästa praxis på mediekompetensområdet inom ramen för Erga, även med avseende på tillämpningen av dessa riktlinjer.

För att främja medvetenhet och ett utbyte av bästa praxis kommer medlemsstaternas rapporter att offentliggöras på kommissionens webbplats.

Rapporterna kommer också att vara användbara med tanke på de mål för digitala färdigheter som ingår i policyprogrammet för det digitala decenniet ⁽¹⁶⁾, och de kan användas för medlemsstaternas strategiska färdplaner för det digitala decenniet.

⁽¹⁵⁾ För att bedöma mediekompetensnivåerna får medlemsstaterna använda befintliga utvärderingsramar. Några exempel på sådana ramar är *Study on Assessment Criteria for Media Literacy Levels: A comprehensive view of the concept of media literacy and an understanding of how media literacy levels in Europe should be assessed* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/115550fe-a89f-4086-82e5-c7573e26c38a>), *Testing and Refining Criteria to Assess Media Literacy Levels in Europe* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4cbb53b5-689c-4996-b36b-e920df63cd40>) och *Global media and information literacy assessment framework: country readiness and competencies*, som utarbetats av Unesco (<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000224655>).

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/2481 om inrättande av policyprogrammet för det digitala decenniet 2030 av den 14 december 2022 (EUT L 323, 19.12.2022, s. 4).

TILLÄGG

Mall för medlemsstaternas mediekompetensrapporter

Följande frågor föreslås som en struktur för medlemsstaternas mediekompetensrapporter. Ytterligare information om vad som ska ingå finns i avsnitt 2 i dessa riktlinjer.

a. Rättsliga och/eller politiska åtgärder

- Vilka lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder av rättslig art som är tillämpliga på audiovisuella medietjänster och videodelningsplattformar har vidtagits eller, i förekommande fall, planeras i ert land för att främja och utveckla mediekompetens?
- Har ert land infört några skyldigheter för leverantörer av audiovisuella medietjänster och videodelningsplattformar vad gäller genomförandet av mediekompetensåtgärder?
- Vilka bredare politiska åtgärder har ert land infört för att främja och utveckla mediekompetens?
- Enligt er bedömning, hur lämpliga är de mediekompetensåtgärder som leverantörer av videodelningsplattformar har vidtagit inom ert lands jurisdiktion, med beaktande av verktygslådan för mediekompetens?

b. Organisatoriska åtgärder

- Vilka myndigheter eller organ i ert land har ansvaret för att främja och utveckla mediekompetensen och i förekommande fall övervaka hur leverantörer av audiovisuella medietjänster och videodelningsplattformar uppfyller sina skyldigheter?
Vilka specifika uppgifter har de anförtrots?
- Kan ni lämna information om strukturen eller strukturerna för samarbete mellan berörda parter och om de olika berörda parter som samarbetar med ert lands myndigheter och organ när det gäller mediekompetensverksamhet.

c. Offentlig finansiering och andra finansieringsarrangemang för mediekompetens

- Kan ni beskriva omfattningen av och tidsramarna för de offentliga finansiella medel som har avsatts i ert land för främjandet och utvecklingen av mediekompetens samt de finansieringsinstrument som används för att finansiera mediekompetensverksamhet, inbegripet sådan som syftar till att locka privat finansiering?

d. Kontaktverksamhet och medvetandehöjande verksamhet, inbegripet läroplaner för mediekompetens

- Vilken kontaktverksamhet eller medvetandehöjande verksamhet finns i ert land och vilken sådan har genomförts av marknadsaktörer, vetenskapliga organ eller icke-statliga organisationer för att främja och utveckla mediekompetens?
- Har ert land inrättat strukturerade sätt att kommunicera med de nationella naven inom ramen för det europeiska observatoriet för digitala medier (Edmo)? Om inte, har denna möjlighet undersökts?
- Vilka åtgärder har vidtagits i ert land för att se till att främjande och utveckling av mediekompetens ingår i läroplaner för formell utbildning på olika nivåer, inom lärares och utbildares grundutbildning och fortbildning och för att ge allmänheten tillgång till relevanta mediekompetensresurser?

---

e. Utvärderingsåtgärder och utvärderingsmetoder

- Använder ert land – eller skulle ert land vilja införa – åtgärder för att bedöma verkningarna av regionala eller nationella medieinitiativ, inbegripet resultatindikatorer för att bedöma verkningarna av mediekompetensåtgärder och mediekompetensmetoder? I sådana fall, förteckna och beskriv dessa åtgärder och deras resultat.
-
-

Kompletterande information

- Lämna gärna ytterligare upplysningar av betydelse för denna rapport?
-
-